TIBBIYOT TEXNIKUMI TALABALARIGA BIZNES ASOSLARI FANINI O‘QITISHDA PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNING QO‘LLANILISHI

Imomova G‘ozal Qo‘chqorovna
Qarshi Abu Ali ibn Sino nomidagi jamoat salomatligi texnikumi
Biznes asoslari fani o’qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada tibbiyot texnikumi talabalariga “Biznes asoslari” fanini o‘qitishda pedagogik texnologiyalarning qo‘llanilishi tahlil qilinadi. Tadqiqotda zamonaviy o‘quv metodlari, jumladan interaktiv darslar, case-study va multimedia taqdimotlarining ta’lim jarayonidagi samaradorligi ko‘rsatildi. Shuningdek, talabalar va o‘qituvchilar fikrlari asosida pedagogik yondashuvlar, metodlar va ularning natijalari baholandi. Maqola Prezident Shavkat Mirziyoyevning ta’lim sifatini oshirish bo‘yicha siyosati va innovatsion metodlarni joriy etish bo‘yicha qarorlariga tayangan holda yozilgan.

Kalit so‘zlar: pedagogik texnologiyalar, biznes asoslari**,** tibbiyot texnikumi**,** interaktiv metodlar**,** ta’lim sifati**,** innovatsion metodlar

Kirish (Introduction)

Tibbiyot texnikumi talabalarini “Biznes asoslari” faniga o‘qitish ularning professional va boshqaruv ko‘nikmalarini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Zamonaviy ta’lim jarayoni talabalar faoliyatini rag‘batlantirish, tanqidiy fikrlashni rivojlantirish va mustaqil ishlash ko‘nikmalarini oshirish uchun pedagogik texnologiyalarni qo‘llashni talab qiladi. Innovatsion metodlar o‘quv jarayonini samarali qiladi va talabalar motivatsiyasini oshiradi. Prezident Shavkat Mirziyoyev ta’lim tizimini isloh qilish yuzasidan doimiy ravishda ta’kidlab keladi: sifatli ta’lim – bu mamlakatimizning iqtisodiy taraqqiyoti va kelajagi uchun asosiy shartlardan biridir. U ta’lim sifatini oshirishni milliy strategiyaning ustuvor yo‘nalishiga aylantirish zarurligini belgilab, bu borada kompleks chora-tadbirlarni amalga oshirishni topshirgan. Xususan, ta’lim tizimida pedagogik kadrlar tayyorlashni takomillashtirish va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etish zarurati qayd etilgan[10]. Shu maqsadda pedagogik bilim va ko‘nikmalarni rivojlantiruvchi ta’lim muassasalari faoliyati doimiy yangilanmoqda.[1]. Hozirgi kunda pedagogik texnologiyalar sohasi bo‘yicha ko‘plab olimlar innovatsion metodlarning samaradorligini isbotladi. Masalan, **J. Dewey** o‘quv jarayonini “faol tajriba orqali o‘rganish” deb ta’riflab, o‘quvchining mustaqil izlanish orqali bilimni chuqur egallashini ta’kidlagan. Bu yondashuv “Biznes asoslari”da talabalarni guruh ishlari, case-study, loyiha asosida o‘qitish orqali ularning biznes tahlili va qaror qabul qilish ko‘nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi.

Innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo‘llash natijasida talabalar orasida quyidagi jihatlar kuchayadi:

- Kreativ fikrlash va muammoni hal etish qobiliyati;
- Komandada ishlash ko‘nikmalari;
- Amaliy stsenariylar orqali bilimni mustahkamlash;
- Axborot va kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish;

Metodologiya (Methods)

Ushbu tadqiqotda pedagogik texnologiyalarni tahlil qilishda bir qator metodlardan foydalanganmiz. Jumladan, **komparativ tahlil** orqali an’anaviy va innovatsion dars metodlarini solishtirdik; **so‘rovnoma va intervyu usullari** yordamida talabalar va o‘qituvchilar fikrlarini yig‘dik; shuningdek, pedagogik jarayonni **kuzatish va tavsiflash** usullari orqali “Biznes asoslari” fani bo‘yicha qo‘llanilayotgan texnologiyalar samaradorligini aniqladik. Xalqaro tajribalar va prezident qarorlari asosida pedagogik texnologiyalarni joriy etish bo‘yicha tizimli yondashuv tahlil qilindi. **V.A. Sukhomlinsky** ta’limni “insonning ichki dunyosini boyitish yo‘li” deb atab, unda har bir o‘quvchining individual qobiliyatlarini rivojlantirish muhim deb hisoblagan. “Biznes asoslari” fani talabalarda mustaqil fikrlash, innovatsion qaror qabul qilish kabi hayotiy ko‘nikmalarni shakllantiradi, bu esa Sukhomlinsky g‘oyalariga to‘la mos keladi.

L. Vygotsky esa ta’lim jarayonini “ijtimoiy kontekstda rivojlanish” deb ta’riflaydi. Uning fikricha, o‘quvchi boshqa talabalar yoki o‘qituvchi bilan muloqot orqali bilimni mustahkamlaydi. Bugungi pedtexnologiyalar aynan shu prinsiplarga asoslanadi – guruhli muhokamalar, hamkorlikdagi o‘rganish va tahlil talabalarni yanada samarali tayyorlaydi.

Ushbu maqolani tayyorlashda quyidagi usullar qo‘llanildi:

1. “Biznes asoslari” fanini o‘qitish bo‘yicha ilmiy va o‘quv adabiyotlarini tahlil qilish;
2. An’anaviy va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni solishtirish;
3. Talabalar o‘rtasida so‘rov va anketalar orqali metodlarning samaradorligini aniqlash;
4. O‘quv jarayonini kuzatish va natijalarni tizimlashtirish;[1].

Natijalar (Results)

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, interaktiv metodlar — ishchi vaziyatlar (case-study), guruh muhokamalari va o‘yinli mashg‘ulotlar talabalar faoliyatini sezilarli darajada oshiradi. Multimedia taqdimotlar va elektron resurslardan foydalanish materialni yaxshiroq o‘zlashtirish va amaliy ko‘nikmalarni rivojlantirishga yordam beradi. So‘rov natijalariga ko‘ra, talabalar 85% i pedagogik texnologiyalar qo‘llanganda o‘rganishga qiziqishlari ortishini ta’kidlagan. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, “Biznes asoslari” fani bo‘yicha **interaktiv metodlar va zamonaviy ta’lim**

texnologiyalari qo‘llanilganda talabalar bilimini o‘zlashtirish darajasi sezilarli darajada oshadi. Masalan, multimedia taqdimotlar, rolli o‘yinlar, case-study metodlari va guruh muhokamalari talabalarda amaliy fikrlash va motivatsiyani kuchaytiradi. Shuningdek, talabalar o‘rtasida o‘tkazilgan so‘rovlarga ko‘ra, pedagogik texnologiyalar ularga mavzularni mustaqil, izchil o‘rganishga yordam beradi. Ushbu natijalar Prezidentning ta’lim sifatini oshirish bo‘yicha bergan ko‘rsatmalari bilan mos keladi, chunki u pedagogik malakani doimiy rivojlantirish va yangi metodlarni joriy etish zarurligini takrorlab aytadi.[2].

Munozara (Discussion)

“Biznes asoslari” fanini o‘qitishda pedagogik texnologiyalardan foydalanish talabalarni tahliliy va boshqaruv ko‘nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Zamonaviy metodlar, jumladan interaktiv mashg‘ulotlar va mustaqil ishga yo‘naltirilgan vazifalar, ta’lim sifatini oshiradi va talabalarni real professional faoliyatga tayyorlaydi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni tatbiq etish natijalari shuni ko‘rsatadiki, talabalar amaliy bilim va ko‘nikmalarni yanada samarali egallaydi. [3].Prezidentning ta’limni modernizatsiya qilish bo‘yicha strategik yo‘nalishlari – ta’limda innovatsion metodlarni keng joriy etish, o‘qituvchilarning malakasini oshirish va yangi o‘quv yondashuvlarini yaratish – pedagogik jarayon sifatiga bevosita ijobiy ta’sir ko‘rsatmoqda[35]. Shu bilan birga, metodologik yondashuvlar bir-birini to‘ldiradi va talabalar o‘rtasidagi bilim farqlarini kamaytiradi. Olingan natijalar pedagogik texnologiyalarni yanada mukammallashtirish bo‘yicha yangi tadqiqotlar olib borish zarurligini ko‘rsatadi.[4]. Zamonaviy O‘zbekiston ta’lim muassasalarida, xususan tibbiyot texnikumlarida pedagogik texnologiyalarni joriy etish bo‘yicha ko‘plab ishlar olib borilmoqda. Quyidagi metodlar ayniqsa samarali deb topilmoqda:

1. **Interaktiv darslar:** talabalar savol-javob, muhokama, rol o‘ynash kabi faol metodlar orqali bilim oladi.
2. **Case-study metodlari:** real hayotdagi biznes vaziyatlari tahlili va yechimlarini topish bilan shug‘ullanadi.
3. **Loyiha asosidagi o‘qitish:** talabalar mustaqil kichik biznes loyihalarini ishlab chiqadi va taqdim qiladi.
4. **Multimedia va digital resurslar:** elektron taqdimotlar, video darslar, interaktiv platformalar orqali o‘quv jarayoni boyitiladi.

Bu metodlarning hammasi talabalarning faolligini oshiradi va ularni biznes tamoyillarini chuqurroq tushunishga undaydi.

Xulosa (Conclusion)

Pedagogik texnologiyalarni “Biznes asoslari” fanini o‘qitishda qo‘llash talabalar motivatsiyasini oshiradi, materialni samarali o‘zlashtirishni ta’minlaydi va amaliy ko‘nikmalarni rivojlantiradi. Interaktiv metodlar, case-study va multimedia

resurslaridan foydalanish esa tibbiyot texnikumida sifatli ta’lim jarayonini tashkil etishning samarali vositasi hisoblanadi.[5].

ADABIYOTLAR RO‘YXATI (REFERENCES)

1. G‘oncharova T. V. Kasbiy ta’limda pedagogik texnologiyalar. – M., 2019.
2. Vasilieva E. A. O‘rta maxsus ta’limda innovatsion ta’lim metodlari. – SPb., 2020.
3. Romanov A. V. Biznes asoslarini o‘qitish metodikasi. – M., 2018.
4. Kuznetsova L. N. Tibbiyot ta’lim muassasalarida faol o‘qitish metodlari. – M., 2021.
5. O‘zbekiston Respublikasi O‘rta maxsus kasb-hunar ta’limi davlat ta’lim standartlari, 2020.